

[Udenrigsministeren]

giver dansk erhvervsliv mulighed for at deltage aktivt i udviklingssamarbejdet. Det kan dreje sig om f. eks. udstyr til mejerier, cementfabrikker og slagterier – alt i alt et bredt udsnit af dansk industris produktionsområde.

Heller ikke når det gælder fordelingen mellem gave- og lånebistand, er der tale om et enten-eller, men om et både-og. De to bistandsformer supplerer hinanden i bestræbelserne på at opnå både økonomisk vækst og social fremgang.

11. Den svenske økonom og nobelpristager Gunnar Myrdal, der selv mere end nogen anden er gået ind for bistandssamarbejdet, fremkom for nogen tid siden med nogle opsigtsvækkende udtalelser, hvor han satte spørgsmålstegn ved hele idégrundlaget for udviklingsbistand. Han gav udtryk for, at katastrofehjælp og international fattighjælp eller ambulancetjeneste var den eneste mulige form for meningsfuld u-landsbistand. Fejlslagne u-landsprojekter skulle ifølge Myrdal være reglen snarere end undtagelsen, samtidig med at vi i u-landene kunne se det ene diktatur efter det andet vokse frem. Myrdals kritik har givet mere genlyd i Danmark end i Sverige. Fra de kredse, som aldrig har støttet anden u-landsbistand end den, der direkte havde et element af dansk erhvervsfremme, lød hoverende ord om, at dér kunne man bare se, hvor mislykket bistanden var med hensyn til at nå ud til de fattige i u-landene. At Myrdal samtidig udtalte, at vi ikke skulle yde mindre til u-landene, men tværtimod øge hjælpen, har jeg ikke i samme grad hørt kritikerne tage til sig.

12. Lad mig sige med det samme, at jeg ikke er enig med Myrdal. Det har glædet mig at se, at en fremtrædende økonom som Thoril Kristensen, der har fulgt udviklingssamarbejdet over samme periode som Myrdal, også klart har taget afstand fra hans synspunkter. Men holder vi fast ved sammenhængen i Myrdals udtalelser, nemlig at det ikke drejer sig om at skære ned på u-landsbevillingerne, men om, hvordan bevillingerne bedst anvendes, så er der grundlag for en fornuftig og saglig debat.

Regeringen anerkender fuldt ud behovet for humanitære indsatser i forbindelse med naturkatastrofer, krigshandlinger, misvækst og andre ekstraordinære situationer. Danmark har altid i sådanne situationer handlet hurtigt og ydet væsentlige bidrag til lindring

af øjeblikkelig nød. Det vil regeringen fortsat gøre, og behovet for sådanne indsatser er utvivlsomt stigende.

Regeringen må derimod tage afstand fra en generel omlægning af bistandsindsatsen til katastrofehjælp eller international fattighjælp, som Myrdal kalder det. Fattighjælp skaber ikke i sig selv nogen udvikling, men kan derimod fastlåse de fattiges nuværende dårlige vilkår. Der vil nemlig være en betydelig risiko for, at en omfattende fattighjælp fra industrilandene kunne virke som en sovepude for u-landenes egen indsats over for de fattige. Hr. Kelm-Hansen, der foruden sit arbejde her i tinget er formand for styrelsen for internationalt udviklingssamarbejde, udtrykte rammende i et TV-interview forskellen mellem humanitær indsats og bistandsindsats med henvisning til et kinesisk ordsprog, der siger:

»Giv en sulten mand en fisk, og du klarer hans problem i dag. Lær ham at fiske, og du klarer hans problem resten af livet.«

Efter regeringens opfattelse er det den sidstnævnte form for indsats, der kan medvirke til at løse udviklingsproblemerne.

13. De fejlslagne u-landsprojekter, som Myrdal og statsrevisorerne taler om, påkalder sig naturligvis mere interesse end de vellykkede.

Lad mig nævne et enkelt eksempel fra rigsrevisionens seneste beretning. Af rigsrevisionens omtale af bådebygningsprojektet i Bangladesh, som flere medlemmer af dette ting har haft lejlighed til at besøge, kunne man, hvis man kun læser kritikken, få det indtryk, at det var komplet forfejlet og mislykket. »Betydelig fejlbudgettering, mangelfuldt regnskabssystem og væsentlig socio-økonomisk kritik«, lyder overskriften i rigsrevisionens rapport, og det blev i pressen til endnu mere dramatiske formuleringer. »Skandaløs forvaltning af u-landsbistanden«, skrev et blad. »U-landsbistand gik til de rige og ikke til de fattige«, hed det i et andet, og så fremdeles. Rigsrevisionen erkender dog også de vanskeligheder, der er forbundet med et sådant projekt.

Og hvad er så kendsgerningerne?

For det første, at det er lykkedes i et fattigt land som Bangladesh at etablere et vel fungerende værft og at oplære et par hundrede håndværkere og teknikere i en produktionsmetode, som er ganske ny derude, og som